

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/57/2017
Identifikačné číslo spisu: 8716209396
Dátum vydania rozhodnutia: 28.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8716209396.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: AUPARK a.s., so sídlom Einsteinova 18, 851 01 Bratislava, IČO: 47 240 377, právne zast. Bartošík Šváby s.r.o., so sídlom Plynárenská 7/A, 821 09 Bratislava, IČO: 35 929 049, proti žalovanému: METALUS, spol. s r.o., so sídlom Hraničná 13, 058 01 Poprad, IČO: 36 482 706, právne zast. Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Námestie svätého Egídia 40/93, IČO: 44 250 029, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 16Cb/267/2016, na dovolanie žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 07. júna 2017, č. k. 1Cob/43/2017-256, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 21. novembra 2016, č. k. 16Cb/267/2016-143, nariadil žalovanému zložiť do troch dní od vykonateľnosti uznesenia do úschovy Okresnému súdu Poprad sumu 23 613,55 eur. Žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 100% účelne vynaložených trov konania.

2. Z odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia podaným dňa 21. októbra 2016 domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zložiť do úschovy súdu Okresného súdu Poprad sumu vo výške 23 613,55 eur, ktorá zodpovedá sume 100% dlžného nájomného za obdobie od 01. decembra 2015 do 29. februára 2016. Uvedené žiadal z dôvodu, že žalobca ako prenajímateľ a žalovaný ako nájomca uzavreli dňa 18. júla 2014 zmluvu o nájme nebytových priestorov s označením XXX, o výmere 164,49 m² v obchodnom centre Aupark Shopping Centre Bratislava (ďalej len „nájomná zmluva“). Žalobca vykonával v čase od 05. januára 2015 do 21. októbra 2015 v obchodnom centre Aupark Shopping Centre rekonštrukčné práce, ktoré mali byť vykonávané po malých častiach a v nočných hodinách tak, aby neobmedzili prevádzku obchodného centra, pričom žalovaný bol o týchto prácach informovaný v čase, kedy bola uzatváraná nájomná zmluva. Od augusta 2015 prestal žalovaný uhrádzať faktúry vystavené žalobcom. V priebehu februára 2016 bolo žalobcovi zrejmé, že žalovaný len predlžuje komunikáciu neprímeranými a neustále sa

meniacimi požiadavkami, preto pristúpil ku krokom smerujúcim k poslednej výzve na úhradu dlhu žalovaného, započítaniu zábezpeky zloženej žalovaným pri uzavretí nájomnej zmluvy a následne k odstúpeniu od nájomnej zmluvy. Žalovaný v zmysle svojho vyjadrenia zaslaného žalobcovi odstúpenie od nájomnej zmluvy neakceptoval, priestory nevypratal a v užívaní nebytových priestorov pokračoval. Na návrh spoločnosti METALUS, spol. s r.o. vydal Okresný súd Bratislava III uznesenie z 23. marca 2016, č. k. 25Cb/94/2016-58, ktorým vyhovel návrhu spoločnosti METALUS, spol. s r.o. na nariadenie predbežného opatrenia. Na odvolanie spoločnosti AUPARK a.s. zmenil Krajský súd v Bratislave uznesením z 10. augusta 2016, č. k. 3Cob/240/2016-192 nariadené predbežné opatrenie tak, že uložil spoločnosti AUPARK a.s. zdržať sa akéhokoľvek obmedzovania výkonu nájomných práv spoločnosti METALUS, spol. s r.o. podľa nájomnej zmluvy a vo zvyšku návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Predmetné predbežné opatrenie je ku dňu začatia tohto konania o nariadení neodkladného opatrenia na návrh spoločnosti AUPARK a.s. právnym titulom na užívanie priestorov zo strany žalovaného. Následne bola dňa 13. apríla 2016 podaná žalovaným žaloba na Okresnom súde Bratislava III o určenie neplatnosti odstúpenia spoločnosti AUPARK a.s. od nájomnej zmluvy, konanie sa vedie pod sp. zn. 25Cb/189/2016. Keďže žalovaný neplatil nájomné za žalobcom vymedzené obdobie ani len vo výške nájomného, na ktorú žiadal znížiť nájomné, pričom dlh žalovaného je reálny a stále narastá, žalobca navrhol nariadenie uvedeného neodkladného opatrenia. Vyhovenie žalobcovmu návrhu odôvodnil súd prvej inštancie tým, že ku dňu podania návrhu žalovaný už viac ako rok bezodplatne v priestoroch žalobcu ako prenajímateľa podniká a jeho správanie nenasvedčuje, že by tomu nebolo tak aj do budúcnosti, keď sa spolieha na nariadené predbežné opatrenie vydané v marci 2016, rovnako možno súhlasiť aj s tvrdením žalobcu, že kým rozhodnutie vo veci samej (konanie o určenie neplatnosti odstúpenia spoločnosti AUPARK a.s. od nájomnej zmluvy) nadobudne právoplatnosť, žalovaný nemusí mať žiadny alebo len minimálny majetok, ktorý by slúžil na úhradu dlhu na nájomnom a žalobcova pohľadávka voči nemu ostane nevykonalná. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že exekúcia vo veci úhrady dlžného nájomného v budúcnosti je ohrozená, dlh žalovaného voči žalobcovi existuje v plnej výške a je daná pravdepodobnosť, že vo veci samej bude mať AUPARK a.s. úspech, pričom žalovaný nedisponuje žiadnym majetkom, výsledky jeho podnikania sú v mínusových číslach, je preto dôvodné a spravodlivé nariadiť požadované neodkladné opatrenie.

3. Na odvolanie žalovaného rozhodol Krajský súd v Prešove uznesením z 05. apríla 2017, č. k. 1Cob/17/2017-246, tak, že vec vrátil súdu prvej inštancie na doplnenie rozhodnutia, keďže súd prvej inštancie nerozhodol o obligatórnych náležitostiach vyplývajúcich z ustanovení § 336 a § 337 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“) upravujúcich postup súdu pri nariadení neodkladného opatrenia pred začatím konania vo veci samej. Požadované neodkladné opatrenie má povahu procesného zabezpečovacieho prostriedku vo vzťahu k hmotnoprávnemu nároku žalobcu, ktorý má byť riadne uplatnený žalobou. Procesný postup súdu prvej inštancie preto nebol správny.

4. Okresný súd Poprad následne doplniacim uznesením z 26. apríla 2017, č. k. 16Cb/267/2016-251 v druhom výroku doplnil svoje predchádzajúce uznesenie z 21. novembra 2016, č. k. 16Cb/267/2015-143 tak, že uložil žalobcovi v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia podať žalobu voči žalovanému o zaplatenie dlžného nájomného vo výške 23 613,55 eur s príslušenstvom.

5. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací, následne potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne a v zmysle ustanovení § 387 ods. 1 a 2 C. s. p. sa s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie v celom rozsahu stotožnil. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol, že zmyslom neodkladného opatrenia je dočasná úprava pomerov strán sporu, pričom musí byť poskytnutá ochrana tomu, kto o vydanie neodkladného opatrenia žiada, ako aj tomu, voči komu neodkladné opatrenie smeruje. Ochrana toho, proti komu má neodkladné opatrenie smerovať, však nemôže dosiahnuť takej intenzity, aby prakticky znemožňovala ochranu oprávnených záujmov druhej strany. Neodkladné opatrenie je prostriedkom, ktorý zabezpečuje, aby rozhodnutie vo veci samej mohlo mať vôbec reálny význam. Odvolací súd konštatoval, že žalobca osvedčil všetky požiadavky pre nariadenie neodkladného opatrenia. Užívanie nájomných priestorov nemôže byť bezodplatné a to za stavu, že žalovaný reálne tieto nájomné priestory užíva. Zloženie uvedenej sumy do úschovy súdu nemôže byť na ujmu žalovaného, ktorého povinnosti vyplývajú z uzavretej nájomnej zmluvy a súčasne v prípade úspechu žalobcu v konaní o zaplatenie dlžného nájomného takto zložená suma bude schopná pokryť žalobcovu pohľadávku za vymedzené obdobie nájomu. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil.

6. Proti uzneseniu odvolacieho podal dovolanie žalovaný. Prípustnosť a dôvodnosť dovolania odôvodnil ust. § 420 pís. f/ C. s. p., t. j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalovaný tvrdí, že v odvolaní a následnom vyjadrení v odvolacom konaní špecifikoval svoje námietky v piatich základných bodoch, konkrétne porušenie zásady proporcionality, nevykonateľnosť neodkladného opatrenia, neexistencia dôvodnej obavy z ohrozenia výkonu exekúcie, neosvedčenie nároku vo veci samej a predčasnosť rozhodnutia o náhrade trov konania. Podľa názoru dovolateľa sa odvolací súd s týmito námietkami nevysporiadal a neuviedol konkrétne dôvody svojho rozhodnutia, čím podľa žalovaného porušil povinnosť vysporiadať sa s podstatnou argumentáciou sporovej strany. Za účelom konkretizácie vytýkanej vady konania, dovolateľ uvádza, že odvolací súd sa nezaoberal splnením podmienky na vydanie neodkladného opatrenia, ktorou je hrozba zmarenia exekúcie. Zo skutočnosti, že žalovaný ako obchodná spoločnosť nemá peňažné rezervy vo výške žalobnej istiny, nijako nevyplýva nemožnosť úspešnej exekúcie, ak má spoločnosť iný preukázateľný majetok. Vo vzťahu k zásade proporcionality, ktorá nebola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom zohľadnená uviedol, že suma, ktorú má zložiť do úschovy súdu je pre žalovaného spolu s neodkladným opatrením vydaným v právnej veci žalobcu AUPARK a.s. proti žalovanému METALUS, spol. s r.o. vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 16Cb/283/2016, ktorého predmetom je zabezpečenie nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom týmto neodkladným opatrením bol zaviazaný žalovaný na zloženie 82 567,96 eur do súdnej úschovy, likvidačná. V súvislosti so zásadou proporcionality poukázal dovolateľ aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 1994, sp. zn. 6Obo/270/94. Vo vzťahu k dôvodnosti nároku vo veci samej je dovolateľ toho názoru, že odvolací súd pri posudzovaní predpokladov na vydanie neodkladného opatrenia neprihliadol na skutočnosť, že medzi stranami je výška dlžného nájomného sporná. Odvolací súd sa rovnako nezaoberal faktickou nevykonateľnosťou neodkladného opatrenia. Ak súd vydá neodkladné opatrenie s povinnosťou uložiť hotovosť do úschovy, je základným predpokladom takéhoto opatrenia zistiť, či žalovaný s uvedenou hotovosťou disponuje. Bolo preto povinnosťou už súdu prvej inštancie zistiť stav peňažnej hotovosti na účtoch žalovaného a vydať opatrenie len do výšky tohto stavu. K námietke právnej kvalifikácie uviedol dovolateľ, že obchodné priestory nevyužíva na základe nájomnej zmluvy, ani bez právneho dôvodu, ale užíva ich na základe rozhodnutia súdu, a to predbežného opatrenia vydaného Okresným súdom Bratislava III. Na základe uvedeného dovolateľ žiada, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, alternatívne ak by mal dovolací súd za to, že sú splnené podmienky aby vo veci sám rozhodol, dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd zmenil rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

7. Vyjadrenie žalobcu k dovolaniu žalovaného bolo doručené súdu až po lehote stanovenej súdom na vyjadrenie, preto sa v zmysle § 436 ods. 3 veta druhá C. s. p. na vyjadrenie žalobcu neprihliada.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas riadne zastúpený dovolateľ, bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustný, preto je dovolanie potrebné odmietnuť (§ 447 písm. c/ C. s. p.).

9. Podľa § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

10. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie je možné považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie, dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nemôže byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci ktorej by bolo možné preskúmať

akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012). Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam. Toto právo, ktorého súčasťou je aj právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdov nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (sp. zn. 1Cdo/238/2013, 3Cdo/44/2016, 5Cdo/264/2014, 8Cdo/13/2016). Ak by Najvyšší súd Slovenskej republiky bez ohľadu na neprípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľa pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu druhej sporovej strany.

12. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ust. § 420 písm. f/ C. s. p., t. j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Predpokladom prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 C. s. p. je, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je rozhodnutím vo veci samej alebo rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. V prípade, ak rozhodnutie odvolacieho súdu nie je rozhodnutím vo veci samej alebo rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, dovolací súd nepristupuje k preskúmvaniu vád konania vytýkaných dovolateľom, ale dovolanie odmieta z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

13. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení, vrátane rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia, je možné považovať za rozhodnutie vo veci samej len za predpokladu, že samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Uvedené je splnené len v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia po skončení konania a v prípade návrhov pred jeho začatím, na ktoré nenadväzuje žaloba (§ 336 ods. 1 C. s. p.). Ak má nariadené neodkladné opatrenie pred začatím konania vo veci samej procesne konzumovať vec samu a možno prostredníctvom jeho účinkov dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami, súd neuloží žalobcovi povinnosť podať následne žalobu. Súd prvej inštancie uznesením z 21. novembra 2016, č. k. 16Cb/267/2016-143 v znení dopĺňacieho uznesenia z 26. apríla 2017, č. k. 16Cb/267/2016-251, uložil žalobcovi zároveň povinnosť podať v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia žalobu voči žalovanému o zaplatenie dlžného nájomného vo výške 23 613,55 eur s príslušenstvom. Z uvedeného je zrejmé, že nariadené neodkladné opatrenie v prejednávanej veci nemá povahu rozhodnutia vo veci samej, ale len procesného zabezpečovacieho prostriedku vo vzťahu k hmotnoprávnemu nároku, ktorý má byť riadne uplatnený žalobou. Dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu potvrdzujúce uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia potom rovnako nemá povahu rozhodnutia vo veci samej. Pod rozhodnutiami, ktorými sa konanie končí v zmysle prvej časti vety ust. § 420 C. s. p. je možné rozumieť rozhodnutia, ktorými sa konanie o veci vymedzenej žalobou končí bez toho, aby sa vec vecne prejednála. Vzhľadom na uvedené, preto dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu potvrdzujúce uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia nemá ani povahu rozhodnutia vo veci samej a ani rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

14. Keďže prípustnosť dovolania žalovaného nemožno z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. vyvodiť, najvyšší súd dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím z hľadiska jeho vecnej správnosti.

15. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a z dôvodu plného procesného úspechu žalobcu, mu priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.